

Kateřina Pechlátová: Kult předků ve starověké Číně

Posudek vedoucího bakalářské práce

Autorka si ve své práci vytkla za cíl podat základní přehled o vývoji kultu předků na území dnešní Číny od neolitického období až po dobu sjednocení Číny pod vládou prvních císařských dynastií Qin (221 př. n. l. – 207 př. n. l.) a Han (206 př. n. l. – 220 n. l.). Jde nepochybně o úkol nelehký a rozsáhlý, protože po většinu tohoto období představovalo uctívání předků osu náboženského života v Číně a bylo navíc těsně spjato se společenským a politickým uspořádáním. Zároveň je při zkoumání této problematiky nutno pracovat s dosti různorodými prameny: s archeologickými poznatky, předměty hmotné kultury, stejně jako s písemnými prameny různého charakteru a provenience.

V první části práce autorka podává nástin názorů badatelů na vývoj kultu předků v období čínského neolitu, založených na analýze prostorového uspořádání pohřebišť této doby, stejně jako výbavy a konstrukce hrobů. Zvláštní pozornost věnuje těm složkám hrobové výbavy, které mohly mít určitý rituální význam a zároveň sloužit jako symbol společenského postavení osob, do jejichž hrobů byly uloženy. Na tomto základě dokumentuje postupný vývoj společenské hierarchizace a omezování kultu předků pouze na určité příbuzenské skupiny a významné osobnosti, což předznamenává situaci v následující době bronzové.

V následující části věnované době Tří dynastií (cca 2000 – 221 př. n. l.) jsou nejdříve celkově charakterizovány jednotlivé aspekty této dlouhé periody: struktura společnosti, základní rysy náboženských představ, stejně jako mýty týkající se počátků vládnoucích klanů jednotlivých dynastií. Poté se autorka podrobněji věnuje jednotlivým aspektům kultu předků za vlády každé ze Tří dynastií.

Práce je s ohledem na rozsah tématu a zároveň vzhledem k literatuře dostupné v západních jazycích nevyhnutelně kompilačního charakteru. Přesto je možno konstatovat, že základní cíl – podat přehled vývoje kultu předků v čínském starověku – se autorce podařilo splnit poměrně dobře. V práci se nedopouští závažnějších faktických chyb, rovněž charakteristika situace v jednotlivých obdobích je podána výstižně. Polemizovat lze s tvrzením, že mýty a legendy o starověkých hrdinech a mudrcích mohou pocházet už z neolitického období, přičemž byly zapsány až v době Tří dynastií (str. 4). Dále však autorka správně podotýká, že tato vyprávění mohou sloužit pouze jako určité vodítko pro poznání prehistorické situace a při charakteristice neolitického vývoje používá pouze archeologické poznatky a teorie. Nepřesné je datování vzniku klasických knih čínského kánonu do 2. poloviny 2. tisíciletí př. n. l.; většina těchto textů ovšem pochází až z tisíciletí následujícího. Problematické je rovněž ztotožnění první čínské dynastie Xia s archeologickou kulturou Elitou. Zde je však třeba podotknout, že tato otázka je předmětem rozsáhlé diskuse mezi čínskými i západními odborníky a podrobnější pojednání o této problematice by dalece přesahovalo možnosti předložené práce.

Práce je přehledně členěna a podle mého názoru podává dobrý a systematický přehled zpracovávaného tématu. Jako poněkud neorganické se mi ale jeví zařazení 6.2.3. „Náboženský skepticismus“. Problematika pojednávána v této kapitole nepochybně s tématem celé práce souvisí, očekával bych však bližší rozbor toho, jaký vliv měl rozvoj náboženského skepticismu v době Válčících států na kult předků (případně toho, zda vůbec kultu předků v jeho konkrétních projevech ovlivnil). Rovněž tak namísto závěrečné, poměrně hrubě načrtnuté kapitoly týkající se především vývoje pohřební architektury v následujících obdobích bych spíše očekával obecnější shrnutí předchozího výkladu a charakterizování

obecných vývojových tendencí, případně doplněné stručným nástinem vývoje v následujícím období.

Práce je napsána poměrně čtivě a kultivovaně, byť s občasnými překlepy a stylistickými prohřešky. Několik zde uvádím: budu soustředit (str. 5)

z mezi nimiž (str. 9)

patné místo patné (str. 7)

toto místo tohoto (str. 21)

nálezy na věštebných kostech (str. 12)

a (poměrně pikantně) chámu místo chrámu (s. 30)

Seznam použité literatury zahrnující devět titulů není příliš obsáhlý, nicméně představuje reprezentativní průřez prací v západních jazycích vztahujících se k pojednávané problematice.

Celkově považuji práci slečny Pechlátové za zdařilou kompilaci pojednávající o náročném a evropskému čtenáři málo známém tématu. Z tohoto hlediska podle mého názoru splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci a navrhuji její hodnocení známkou 2 +.

V Praze 22. 2. 2006-02-22

Mgr. Jakub Maršálek PhD